

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

Szkoła Podstawowa im. Partyzantów Braci M. i A. Chrzanowskich w Gródku

Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu właściwego, nadążającego za wyzwaniami współczesnego świata, przygotowania uczniów do wyboru dalszego kierunku kształcenia i przemyślanego wyboru przyszłego zawodu.

Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w przedszkolach, szkołach i placówkach regulują m. in. Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty, w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia oraz Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r., wymieniając zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jako jedne z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Szczegółowe regulacje wprowadzają rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, np. z dnia 12 lutego 2019 r (poz.325). m.in. w sprawie doradztwa zawodowego, w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół oraz w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Cele nauczania:

Cele ogólne:

- uczeń jest przygotowany do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia;
- uczeń ma wiedzę o zawodach, wymaganiach na rynku pracy, systemie szkolnictwa ponadpodstawowego;
- uczeń wie jakie kwalifikacje są zgodne z potrzebami rynku pracy i predyspozycjami zawodowymi;
- uczeń posiada umiejętności pracy w zespole, komunikuje się i angażuje w pracę w grupie;
- uczeń wie jak radzić sobie z sytuacjami trudnymi w związku z wyborem dalszej ścieżki kształcenia;
- uczeń rozpoznaje swoje zainteresowania, zdolności i umiejętności;
- uczeń potrafi sam wyszukać informacje o zawodach, ścieżkach kształcenia oraz ofertach szkół ponadpodstawowych

Cele szczegółowe:

Uczniowie:

- posiadają wiedzę o zawodach i sytuacji na rynku pracy;

- znają system kształcenia oraz ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych;
- rozwijają umiejętności pracy zespołowej i komunikacji;
- potrafią wymienić swoje mocne i słabe strony oraz hierarchie wartości i potrzeb;
- poznają własne predyspozycje zawodowe, zainteresowania, uzdolnienia i umiejętności;
- potrafią radzić sobie w sytuacjach trudnych;
- znają źródła informacji edukacyjnej i zawodowej;
- wiedzą, gdzie szukać informacji o zawodach, ścieżkach kształcenia i ofertach szkół ponadpodstawowych;
- potrafią planować swoją ścieżkę kariery oraz identyfikuje osoby i instytucje wspomagające ścieżkę edukacyjno-zawodową.

Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci:

Działania związane z doradztwem zawodowym w szkole podstawowej są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniów,
- rodziców
- nauczycieli.

Przykłady działań kierowanych do uczniów:

1. udzielanie porad i konsultacji indywidualnych
2. prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów :
 - świat zawodów i rynek pracy
 - rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie;
 - planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno- -zawodowych;
3. aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
4. określanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
5. organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
6. stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne;
7. umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;

8. informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych;
9. umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego);
10. wspieranie uczniów w przygotowaniu Indywidualnych Planów Działania (IPD);
11. organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów;
12. organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);
13. organizowanie wycieczek zawodoznawczych; ;
14. umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły, e-dziennik;
15. organizowanie zajęć w świetlicy związanych z orientacją zawodową;
16. udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych;

Przykłady działań kierowanych do rodziców:

1. organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
2. inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy;
3. organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
4. informowanie o targach edukacyjnych;
5. informowanie o zasadach rekrutacji do szkół ponadpodstawowych;
6. udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: stronę www szkoły, e-dziennik);
7. włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

Orientacja zawodowa i doradztwo zawodowe dla uczniów są realizowane podczas:

1. grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym prowadzonych przez doradcę zawodowego, (Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planach nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r., poz. 703).) które wynikają z ramowych planów nauczania;
2. zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami, prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców – m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub

innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli); (Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r., poz. 1591);

3. innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (jak np. szkolne targi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, festiwalu zawodów, w wizytach zawodoznawczych w zakładach pracy).

Dyrektor:

1. odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
2. współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
3. wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
4. zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
5. organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

1. określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
2. pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
3. prowadzi zajęcia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
4. wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
5. prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;
6. systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
7. planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
8. gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
9. organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;

10. współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
11. wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ;
12. gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym;
13. współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Wychowawcy:

1. określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
2. eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
3. włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
4. realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach z wychowawcą;
5. wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej; współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
6. współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej):

1. określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
2. eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
3. współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
4. przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
5. prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
6. organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;
7. współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

1. określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
2. włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
3. współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
4. włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
5. współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele-wychowawcy w świetlicy szkolnej:

1. włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
2. organizują w sali kąciki zawodoznawcze;
3. rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów;
4. wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
5. udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

Sojusznicy – sieć współpracy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wsparcie merytoryczne dla szkół, także dla szkół podstawowych, stanowią: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i centra kształcenia praktycznego. Jednakże szkoła dodatkowo pozyskuje partnerów wspierających działania związane z doradztwem zawodowym. Są to instytucje, placówki, firmy, które mogą być angażowane w działania kierowane do trzech grup adresatów: uczniów, nauczycieli i rodziców.

Przewidywane efekty:

I. dla uczniów i rodziców:

1. dostęp do informacji edukacyjnej i zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców;
2. świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe;
3. kształtowanie odpowiednich postaw, nawyków, umiejętności i wiedzy oraz aktywności zawodowej uczniów;
4. mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia do nauki i pracy;
5. pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci

II. dla szkoły:

1. utworzenie na terenie szkoły bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji.
2. Lepsze wyniki edukacyjne uczniów.
3. Zwiększenie konkurencyjności szkoły.
4. Realizowanie przepisów prawa oświatowego w zakresie doradztwa zawodowego.

III. dla środowiska lokalnego:

1. Zwiększenie trafności decyzji edukacyjnych uczniów wybierających szkołę ponadpodstawową.
2. Promocja lokalnych instytucji i zakładów pracy.

Ewaluacja

Ewaluacja WSDZ jest stałym elementem wdrażania działań doradczych w szkole, aby propozycje zajęć były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów i ich rodziców. W tym celu przeprowadzona zostanie ankieta ewaluacyjna wśród uczniów wybranych klas, rozmowy z nauczycielami, rodzicami.

Efektem końcowym realizacji Szkolnego Programu Doradztwa Zawodowego jest przygotowanie uczniów do podejmowania trafnych decyzji w wyborze dalszego kształcenia oraz przygotowanie absolwentów do zaplanowania kariery zawodowej, umożliwiającej im aktywne funkcjonowanie na rynku pracy, kształcenie przez całe życie.

Plan realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym w danym roku szkolnym.

Szkoła opracowuje WSDZ na cały cykl kształcenia w szkole podstawowej. Dla usprawnienia realizacji zapisów WSDZ przygotowujemy roczne plany realizacji działań doradczych.

Słownik pojęć

Działania związane z doradztwem zawodowym – ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego – zajęcia grupowe organizowane dla uczniów klasy VII i VIII szkoły podstawowej, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum (Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, art. 109.1. pkt 7), których wymiar określa Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r., poz. 703).

Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu – zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (Ustawa Prawo

oświatowe art. 109.1. pkt 5 oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach – Dz.U. z 2017 r., poz. 1591).

Preorientacja zawodowa – ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.

Orientacja zawodowa – ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–IV szkoły podstawowej pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.

Doradztwo zawodowe – uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII–VIII szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych, a także zawodowych.

Uczeń – dziecko (na etapie wychowania przedszkolnego), uczeń (na etapie szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej z wyłączeniem szkoły policealnej), słuchacz (w szkole policealnej).

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ) – celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę.

Dokument opracowały: Danuta Garkowska dyrektor; Ewa Bielawska – pedagog, doradca zawodowy; Ewelina Ostapczuk – psycholog, Bożena Gąsowska – nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, Iwona Lech – nauczyciel, wychowawca klasy, Katarzyna Kokieć – nauczyciel świetlicy